

Brexitbólkurin hevur til endamáls at fylgja gongdini og greina hvørjar avleiðingar Brexit fær fyri Føroyar og virka fyri føroyskum áhugamálum í Brexit-tilgongdini

- Elin Mortensen, Uttanríkis- og vinnumálaráðið, forkvinna
- Durita L. Jóansdóttir, Løgmannsskrivstovan
- Ingibjörg Thomsen, Fiskimálaráðið
- Egon Joensen, Fíggjarmálaráðið
- Jóannes Vitalis Hansen, Uttanríkis- og vinnumálaráðið
- Áki Johansen, sendimaður í London.
- Kate Sanderson, sendikvinna í Brússel.
- Elisabeth F. Rasmussen, Uttanríkis- og vinnumálaráðið, skrivari.

Størsti parturin av útflutninginum til Bretlands er toskur og aldur laksur

- Í 2016 stóð toskur fyri einum triðingi av útflutningsvirðinum og aldur laksur fyri næstan 40%.
- Hini størru fiskasløgini eru hýsa (9%), svartkalvi (3%) og upsi (2%).
- Góð 3% av samlaða innflutningsvirðinum er úr Bretlandi. Talan er serliga um mat, drykkjuvørur, tubbak og bilar, umframt kemisk evni og bindingar til framleiðslu.

ini er útflutningurin til Bretlands tó minkaður, tí toskastovnurin er so illa fyri. Bretski marknaðurin er kortini framvegis millum størstu útflutningsmarknaðirnar hjá Føroyum.

Tá Bretland fer úr ES, verður handilssáttmálin millum Føroyar og ES ikki longur grundarlagið undir handilsviðurskiftinum við Bretland. Sama er galdandi fyri heilsufrøðiliga sáttmálan við ES um framleiðslu av fiskavörum.

Hóast vit ikki vita, hvussu Bretland fer at skipa síni handilsviðurskifti við umheimin, er umráðandi at fáa formligu viðurskiftini í eina fasta legu. Hetta er millum høvuðsmálini í Brexit-fyrireikingunum, sum vit lögdu lunnar undir jóansøkumorgun í fjør, og sum vit hava arbeitt við síðani.

Samstarv um fiskiveiðu

Føroyar eru týðandi leikari í sam-

ráðingum um tilfeingið í Norður-atlantshavi. Í teimum samráðingunum eru nógvar færri viðkomandi samstarvspartar samanborið við millumtjóða handilssamstarv.

Longu nú vísa bretar øktan áhuga fyri føroyskari fiskivinnu-umsiting. Umboð fyri bretska fiskimálaráðið koma eftir ætlan til Føroya í vár at kunna seg um, hvussu vit hava skipað okkum á fiskiveiðiøkinum.

At Bretland fer at umsita egna fiskivinnu, fer at ávirka føroysk áhugamál á fleiri økjum. Okkara fiskiveiðiavtala við ES snýr seg um sínámillum kvotabýti og atgongd at fiska í sjóøkinum hjá hvørjum øðrum. Føroysk skip veiða í stóran mun í bretska og írskum øki, tá tey royna í ES sjógvi.

Eftir Brexit fer fiskiveiðiavtalan við ES ikki longur at fevna um bretska sjóøki. Tí er eitt annað høvuðsmál í Brexit fyrireikingun-

um at gera avtalu við Bretland og ES um fiskiveiðu.

Eitt nýtt strandarland

Harafturat fer Bretland at vera ein týðandi partur í strandarlandasamráðingunum, serliga í samráðingunum um býtið av makrelinum og svartkjaftinum. Brexit fer at broyta dynamikkina í samráðingunum munandi, tí ein stórur leikari afturat kemur til samráðingarborðið – og tað mugu vit verða fyrireikað til.

Útbúgving

Nógvir føroyingar lesa í Bretlandi. Tá Bretland fer úr ES verður tørvur á avtalum, sum tryggja føroyskum lesandi góða atgongd til bretska universitet. Í dag hava føroysk lesandi eftir avtalum millum Føroyar og ávikavist Ongland og Skotland atgongd til teirra universitet sum ES borgarar.

Avtalurnar eru knýttar at rættindum hjá ES-borgarum. Tí verða treytirnar fyri føroysk lesandi í fyrstu atløgu helst ávirkaðar av avtaluni millum ES og Bretland um útliman.

Gransking

Føroyar hava atlímaskap í granskingarsamstarvinum hjá ES. Bretskir granskarar og granskingarstovnar eru millum mest týðandi samstarvspartarnar hjá føroyskum granskarum, sum hava fingið stuðul úr granskingarsamstarvinum. Eins og innan øll onnur øki er óvist, hvussu framtíðin hjá Bretlandi fer at vera í granskingarsamstarvinum. Tí fylgja vit eisini væl við gongdini á hesum øki.

Føroyar til reiðar

Mikudagin setti bretska stjórnin, sum kunnugt, grein 50 í Lissabon-sáttmálanum í verk.

Brexit er harvið ikki longur bara eitt hugtak, men ein ætlan. Torgreiða, drúgva leiðin hjá Bretlandi úr ES eftir 45 ár sum limaland er byrjað. Fyri framman eru fløktar samráðingar millum London og Brússel, og London og restina av heiminum.

Landsstýrið brynjar seg til nýggja veruleikan. Okkara lutur skal ikki liggja eftir at tryggja føroysk áhugamál í kjalarvørrinum av Brexit. Tí bæði Bretland og ES fara framhaldandi at verða millum okkara mest týðandi samstarvsfelagar.

Tað eri eg sannførdur um, nú óvissar, men sanniliga eisini spennandi tíðir eru fyri framman.